

שבעת ימים פרק ראשון יומא

זו.

עין משפט גזר מצוה

עא א ב מ"י פ"ה מ"ג
 ג"מ מ"ה מ"ג א'
 עב ג מ"י ס"ג פ"ו הלכה
 ה'
 עג ד מ"י ס"ג פ"ה ה' ג
 והלכה ה'
 עד ה ו ס"ג הלכה ג'
 עה ז ס"ג פ"ו הל' א'
 עו ח ס"ג הלכה ז'
 עז ט ס"ג פ"ה הל' ב'
 עח י ס"ג פ"ו הלכה ד'
 עט כ ס"ג הלכה ג'

לעזי רש"י

לעזי רש"י פ"ה ס"ג
 פ"ה ס"ג פ"ה ס"ג
 פ"ה ס"ג פ"ה ס"ג

רבינו חננאל

דרומית מזרחית היא היתה
 לשכת עזרי לוחם הפנים.
 הנה לשכת טלה קרבן
 במקצוע מערכת דרומית
 היא עומדת, ואך שנה
 התנה של המיד כי היא
 במקצוע צפונית מערבית.
 ומשנתן מאן תנא מדרת
 ר' אליעזר בן יעקב
 כלומר חולק עליו על
 התנא ששנה המיד.
 דתנן עזרת הנשים היתה
 אורך ק"ה על רוחב
 ק"ה וארבע לשכות היו
 בארבע מקצועותיה כו'
 עד מערבית דרומית, א"ר
 אליעזר בן יעקב שכתתי
 מה היתה משמשת. הכי
 נמי מסתברא דתנא דמירוח
 ר' אליעזר בן יעקב
 היא, דתנן כל התלמי
 שהיו במקדש היו גבוהין
 חזין מכותל ורוחב שהווא
 נמוך שהיהן השרוף
 הפרה עומד בהר הפסחה
 ומתחין ורוחב פתחו של
 היכל בשעת הזאת היום,
 ותנן כל הפתחים שהיו
 שם גבוהין כ"אמה, ורחבין
 י"אמה, ותנן לפנים
 הימנו החיל כו', ומצאו
 י"ב מעלות כל מעלה
 רומה חצי אמה, ומעורת
 הנשים לערות ישראל
 ט"ו מעלות, ובין האולם
 היכל י"ב מעלות. ומצאו
 ל"ט מעלות כל מעלה
 גובהה חצי אמה ונה י"ט
 אמה ותנן, ולדברי זה
 התנא אינו צריך להמניך
 הכותל המזרחי א"ע"פ
 שיגביהו ק' אמה (הפתח
 שעל הכותל) (הכותל
 שעל הפתח המזרחי, כיון
 שגבוהו [שול פתח] כ'
 אמה נשאר מן הפתח חצי
 אמה שלא כיסודו המעלות
 הללו, ויכול לראות מתוכו
 פתח ההיכל, אלא כיון
 ששנה כי כותל המזרחי
 היה נמוך כדי לראות
 מעליו פתח ההיכל, למרו
 שדבריו ר' אליעזר בן יעקב
 הן שמוסיף על המעלות
 הללו שתי אמות וחצי
 גובה, דתנן ר' אליעזר בן
 יעקב אומר מעלה היתה
 שם וגובהה אמה ודוכן
 נתון עליה וכו' ג' מעלות
 של חצי חצי חצי אמה,

המקדש
 שם היו גבוהין: חוץ מכותל מזרחי שהכהן השורף את הפרה עומד בהר
 המשחה (ט) ומכוון ורואה כנגד פתחו של היכל בשעת הזאת היום (ז) ותנן ר' כל
 הפתחים שהיו שם גבוהין עשרים אמה ורוחבן עשר אמות (ח) ותנן הלפנים ממנו
 סורג (ט) ותנן לפנים ממנו החיל עשר אמות וישראלים עשרה מעלות היו שם
 רום מעלה חצי אמה ושילחה חצי אמה (י) ח"ט' מעלות עולות מתוכה היוורות
 מעורת ישראל לעזרת נשים רום מעלה חצי אמה ושילחה חצי אמה (י) ותנן בין
 האולם ולמזבח כ"ב אמה וישראלים עשרה מעלות היו שם רום מעלה חצי אמה
 ושילחה חצי אמה (י) ותנן ר"א בן יעקב אומר מעלה היתה שם וגובהה אמה ודוכן
 נתון עליה וכו' שלש מעלות של חצי חצי אמה אי אמרת בשלמא ר"א בן יעקב
 היא היינו דאיכסי ליה פיתחא אלא אי אמרת רבנן הא איכא פלגא דאמתא
 דמתחזי ליה פיתחא בגוויה אלא לאו שמע מינה רבי אליעזר בן יעקב היא
 רב אבא בר אהבה אמר (י) הא מני רבי יהודה היא (י) דתניא רבי יהודה אומר
 המזבח ממוצע ועומד באמצע עזרה ושלישים עזרה ושתיים אמות היו לו
 עשר

דרומית מזרחית היא היתה לשכת לוחם הפנים. לקמן (דף
 ט) פריך ללעיל במתניתין דתמיד מוכח דהיא היתה
 צקן מזרחית לפניה דקא חזי מלשכת עזרי לוחם שהיתה צקן
 מערבית לפניה עד לשכת לחם הפנים ד' לשכות וכו' וקפת דרך
 ימין נמלאת לשכת לחם הפנים

דרומית מזרחית היא לשכה שהיו עושין
 בה לחם הפנים (ט) מזרחית צפונית בה נגזו
 בית השמונאי אבני מזבח ששקצום מלבי
 עובדי כוכבים (ט) צפונית מערבית בה יורדין
 לבית הטבילה אמר רב הונא מאן תנא
 מדרת ר"א בן יעקב היא (ט) דתנן "עזרת
 נשים היתה אורך מאה ושלישים וחמש על
 רוחב מאה ושלישים וחמש וארבע לשכות
 היו בה" מקצועותיה ומה היו משמשות
 דרומית מזרחית היא היתה לשכת הנזירים
 ששם נזירים מבשלים את שלמיהן ומגלחין
 שערן ומשלחין תחת הרוד מזרחית צפונית
 היא היתה לשכת (ט) דיר העצים ששם
 כהנים בעלי זמזמין עומדין ומתליעין בעצים
 שכל עץ שיש בו תולעת פסול לגבי מזבח
 צפונית מערבית היא היתה לשכת המצורעין
 מערבית דרומית אומר ר"א בן יעקב שכתתי
 מה היתה משמשת אבא שאול אומר בה
 היו גותנין י"ן ושמן והיא היתה נקראת
 לשכת בית שמוניא ה"ג מסתברא דר"א
 בן יעקב היא דתנן (ט) כל הכתלים שהיו
 שם היו גבוהין: חוץ מכותל מזרחי שהכהן השורף את הפרה עומד בהר
 המשחה (ט) ומכוון ורואה כנגד פתחו של היכל בשעת הזאת היום (ז) ותנן ר' כל
 הפתחים שהיו שם גבוהין עשרים אמה ורוחבן עשר אמות (ח) ותנן הלפנים ממנו
 סורג (ט) ותנן לפנים ממנו החיל עשר אמות וישראלים עשרה מעלות היו שם
 רום מעלה חצי אמה ושילחה חצי אמה (י) ח"ט' מעלות עולות מתוכה היוורות
 מעורת ישראל לעזרת נשים רום מעלה חצי אמה ושילחה חצי אמה (י) ותנן בין
 האולם ולמזבח כ"ב אמה וישראלים עשרה מעלות היו שם רום מעלה חצי אמה
 ושילחה חצי אמה (י) ותנן ר"א בן יעקב אומר מעלה היתה שם וגובהה אמה ודוכן
 נתון עליה וכו' שלש מעלות של חצי חצי אמה אי אמרת בשלמא ר"א בן יעקב
 היא היינו דאיכסי ליה פיתחא אלא אי אמרת רבנן הא איכא פלגא דאמתא
 דמתחזי ליה פיתחא בגוויה אלא לאו שמע מינה רבי אליעזר בן יעקב היא
 רב אבא בר אהבה אמר (י) הא מני רבי יהודה היא (י) דתניא רבי יהודה אומר
 המזבח ממוצע ועומד באמצע עזרה ושלישים עזרה ושתיים אמות היו לו
 עשר

המקדש
 שם היו גבוהין: חוץ מכותל מזרחי שהכהן השורף את הפרה עומד בהר
 המשחה (ט) ומכוון ורואה כנגד פתחו של היכל בשעת הזאת היום (ז) ותנן ר' כל
 הפתחים שהיו שם גבוהין עשרים אמה ורוחבן עשר אמות (ח) ותנן הלפנים ממנו
 סורג (ט) ותנן לפנים ממנו החיל עשר אמות וישראלים עשרה מעלות היו שם
 רום מעלה חצי אמה ושילחה חצי אמה (י) ח"ט' מעלות עולות מתוכה היוורות
 מעורת ישראל לעזרת נשים רום מעלה חצי אמה ושילחה חצי אמה (י) ותנן בין
 האולם ולמזבח כ"ב אמה וישראלים עשרה מעלות היו שם רום מעלה חצי אמה
 ושילחה חצי אמה (י) ותנן ר"א בן יעקב אומר מעלה היתה שם וגובהה אמה ודוכן
 נתון עליה וכו' שלש מעלות של חצי חצי אמה אי אמרת בשלמא ר"א בן יעקב
 היא היינו דאיכסי ליה פיתחא אלא אי אמרת רבנן הא איכא פלגא דאמתא
 דמתחזי ליה פיתחא בגוויה אלא לאו שמע מינה רבי אליעזר בן יעקב היא
 רב אבא בר אהבה אמר (י) הא מני רבי יהודה היא (י) דתניא רבי יהודה אומר
 המזבח ממוצע ועומד באמצע עזרה ושלישים עזרה ושתיים אמות היו לו
 עשר

שקצום מלבי עובדי כוכבים (ט) שהקטירו עליה לעזרת כוכבים
 נמקדש. קמי (ט) בלשכת הטללים שהוא במערבית דרומית: מאן
 תנא מדרת. הא מתניתין דמסכת מדרת (ט) היא: ר"א בן יעקב
 היא. דתמיהה דמתניתין דמדרת קיימי כותמיה: היתה אורך. מן
 המזרח למערב על רוחב מן הכפון

לדרום: ומשלחין חמה חמה הדוד.
 דכתיב (במדבר ו) ונתן על האש אשר
 תחת זבח השלמים: לשכה המצורעין.
 מפפס צפירקין דלקמן (ט) ששם המצורעין
 טובלין צמייני לטוהרן כשצאין
 להכניס ידיהן לנהונות מע"פ שטבל
 מצערב: אמר ר"א בן יעקב שכתתי
 כו'. מכלל דרישא ר"א בן יעקב
 קאמר לה: ה"ג מסתברא. דסתמא
 דמדרת ר"א קאמר לה: דתנן כל
 הכתלים וכו'. ולא מניית מוקמת
 לה אלא כר"א בן יעקב: כל הכתלים
 ששם שם. בכל צניני עד הבית היו
 גבוהין אמה מאל עד שהיו כל
 פתחים שבהן גבוהין כ' אמה לנד
 ממה שעל הפתחים הרצה מאל:
 חוץ מכותל מזרחי. הוא המחתמן
 לרגלי הר הבית שבו נכנסין לחיל
 שלפני עזרת נשים ומן החיל נכנסין
 לעזרת נשים ומעורת נשים לעזרה
 הגדולה: שכהן השורף את הפרה
 עומד בהר המשחה. הוא הר הזיתים
 אשר על פני ירושלים מקדש ופני
 הכהן למערב: ומספיקין ורואה. מעל
 גובה ראש הכותל דרך השערים
 שלפנים הימנו פתחו של היכל כשהוא
 מזה צד כדכתיב (במדבר יט) והוא
 אל נוכח פני אהל מועד וגו' ואם
 היתה הכותל גבוה מע"פ שהשערים
 מכוונים זה כנגד זה שער הר הבית
 כנגד שער עזרת נשים ושער עזרת
 נשים כנגד שער העזרה הגדולה
 ושער העזרה כנגד פתח ההיכל לא
 היה יכול לראות את פתח ההיכל
 דרך פתחים לפי שהיה הולך ומגביה
 ועולה עד שקרקע פתח ההיכל
 גבוה כ' אמות יותר מקרקעי רגלי
 הר הבית וממלאת איסקופת ההיכל
 גבוהה ממשקוף פתח הר הבית ולא
 יוכל לראות חלל פתח היכל דרך

אמת פתח: ונתן כל הפתחים וכו' (ט)
 פיתחא תתאה במעלות הר הבית אלא לר' אליעזר בן יעקב: גבוהין עשרים אמה. כיון דגבוהין עשרים אמה לא משכח שנסתם במעלות
 ההר לרבנן: לפנים ממנו סורג. (ט) היה שם לפנים מכותל מזרחי והיא מחילה העשויה נקבים נקבים כסודגו מטה של חבלים ועושין
 אותה דפני עץ ארוכים וקלרים שקורין לט"ט ומרכיבין אותן זו על גב זו בצלקסון וקורין אותן צלע"ו פרודני"י: לפנים. מאותו סורג
 היה מקום פנוי י' אמות והוא נקרא חיל: ושמים עשרה מעלות היו. בצאתן י' אמות שהיה מגביה מן הסורג עד שער עזרת נשים
 רום כל מעלה ומעלה חצי אמה הרי שעלה קרקע עזרת נשים ו' אמות: ושלשה. משך רוחב המעלה חצי אמה ואורכה בכל רוחב ההר
 לצפון ולדרום: ט"ו מעלות. גובה קרקע עזרת ישראל מעורת נשים הרי שעלה ההר י"ג אמה וחצי: וספן בין האולם למזבח י"ב
 מעלות. הרי שגבה קרקע היכל מקרקע הר הבית התחתון משע עשרה אמה וחצי עדיין נשאר מן הפתח התחתון חצי אמה עליונה לראות
 דרך שם חצי אמה התחתונה של חלל פתח ההיכל: ותנן ר"א בן יעקב אומר מעלה היסה. עוד בעזרת ישראל וגבוהה אמה ואורכה ברוחב
 כל העזרה: ודוכן. של לים צניי עליה וגבוהה אמה וחצי: וכו' ג' מעלות של חצי אמה. שעולין צהן לדוכן: אי אמרת בשלמא. סתמא דקתני
 דכותל מזרחי נמוך כדי לראות ממעל לו דרך שערי עזרת נשים ועזרת ישראל את חלל פתח ההיכל: ר"א היא. דאית ליה מעלה יתירה וגובה
 קרקע ההיכל מקרקע התחתון כ' אמה וחצי (ט): היינו דאיכסי ליה. פתח התחתון בגובה קרקע ההיכל: אלא אי אמרת רבנן. הרי לא עלו
 המעלות אלא י"ט אמה וחצי ופס ליה פלגא דאמתא דמתחזי ליה פתח ההיכל בגוויה לכהן שבהר הזיתים: רב אבא בר אהבה אמר הא מני.
 דקתני דכותל מזרחי הולך להיות נמוך ר' יהודה היא דאמר המזבח עומד בצלמנע העזרה כנגד הפתחים וממלא גובהו קוטר את הפתח התחתון
 שהרי עלה קרקע עזרת ישראל מקרקע התחתון י"ג אמה וחצי אמה קודם שהגיע למזבח והמזבח גבוהו משע הרי עשרים אמות וחצי:

מלבי יון. (ג) מדרת פ"ב
 מ"ה. (ד) ג"ו שם מ"ד
 (ט) מדרת פ"ב מ"ג לקמן
 נ"א. (ז) וכו' נ"א. (ח) אמתים
 פ"ב מ"ג. (ט) ג"ו שם
 מ"ג. (ט) מדרת פ"ב מ"ה
 (ע) שם פ"ב מ"ג. (י) ג"ו
 פ"ב המעלה ופתיחה אלה
 ועין כ"ט פ"ו מהל' בית
 המדרה הלכה ו'. (כ) ו' שם
 פ"ב משנה ו'. (ל) ו' אמתים
 נ"א. (מ) כ"א: מלבי יון.
 (נ) דף ל"א. (ס) ע"י מ"י
 ד"ה א'

גליון הש"ס

ג"ס הא בני ר"ה י"א ע"י
 לקמן ל ע"ב מוס' ד"ה
 ר"ח:

הגהות הב"ח

(ב) ג"ס לשכת עזרי לוחם
 ותי דיר נמקד: (ג) שם
 כהר המשחה ומתוכו
 ורואה: (ד) רש"י ד"ה
 ששקצום קמי מדרת
 נלשמה: (ה) ד"ה נתן וכו'
 דמסכת מדרת רכ"ט היא
 דסתמיה ל"ל: ותי היא
 נמקד וס"ד: (ו) (ז) ד"ה
 לפנים ממנו סורג. סורג
 היה: (ח) ד"ה וכו' ג' מעלות
 של חצי חצי חצי אמה:

תוס' ישנים

חרץ מכותל מזרחי. לא
 בני למימר שאתו לא
 היה גבוה יותר מאלכסיים
 אמה אלא ארבעים אמה
 היה גבוה שריר לעזרת
 נשים גבה אמת קרקע
 גבוה אמות וחזו כותל היה
 גבוה ארבעים אמה כסולם
 והן כן וגובה הפתח כ'
 אמה מן האסקופה נמלא
 שהשקוף של עזרת נשים
 לא היה גבוה אלא שם
 אמות יותר ממשקוף כותל
 שער מזרחי שגובהו היה כ'
 אמה כמו כן נמלא צריך
 היה שגובה הכותל מזרחי
 גבוה מעל שער של עזרת
 נשים י' אמות ש"ז א"ך
 יוכל לראות פתחו של היכל
 מעל כותל מזרחי דרך שער
 עזרת נשים נמלא שלף היה
 כותל מזרחי זה של תחלת
 הר הבית גבוה כ"ו אמה:
 ותנן בין אולם כו'. ושלשה
 אמה גר' דנאלום כפרים
 יענים וימתי מדרת וכן
 מוכח נמי החס דתנן חצי
 מעלות שש"ו שם שלחן חצי
 אמה חוץ של אולם: אי
 אמרת בשלמא ר' אליעזר בן
 יעקב הוא היינו דאיכסי ליה
 פיתחא. מה ש' כקוטרם
 דלר' אליעזר גובה קרקע
 עזרת הכהנים עשרים אמה
 וממלא לא דק דנמס'
 מדרת מזרחית כדכתיב שגם
 המעלות של דוכן היו בכל
 אורך עזרת הכהנים דקתני
 נמלא עזרת הכהנים גבוה
 משל ישראל שתי אמות
 וממלא: (מאן תנא מדרת)

[הא מני] ר' יהודה היא. לפי [מה] שפי' רבינו שלמה מ"פ (עלמון) קשה הרי מוכח דמדרת ר' יהודה היא מדלא אמר כו'
 אליעזר בן יעקב ומה הוכחה היא זו דילמא תנא אמריתא הוא דאית ליה לקמן פרק הנוטרי לו (דף ע"ג) ובבבב"ב (דף נ"ג) דכתיב

ל' ז"ל רח"ו.